

NIEŚĆ SIĘ (23) *impf*

się (22), się (1).

e jasne; -óśł; w niosły się o *prawdopodobnie jasne (tak w niosł-)*.

inf nieść się (13). ◇ *praes 3 sg* niesie się (8). ◇ *praet 3 sg m* niósł się (1) ◇ *3 pl subst* niosły się (1).

Sł stp brak, Cn w innym znaczeniu, Linde XVI – XVIII w. s.v. nieść.

1. *żyć w określony sposób, zachowywać się, postępować; ambulare, se efferre a. gerere, facere, ferri, vivere* *Mącz* [zawsze z okolicznikiem sposobu, w tym: *av* (12), *I sb* (1), *s + I sb* (1)] (14) : *Basilice vivere*, Pańskim stanem się nieść. *Mącz* 23c; *Asservare magna diligentia*, S wielką pilnością się nieść. *Mącz* 389a; *Humanitatem retinere*, Vftawnie się ludzko nieść. *Mącz* 448a; *Velificari honori suo per translationem*, Poważnie się nieść/ chwały czci y powagi szukać. *Mącz* 479a, 17a, 121d, 123b, 227b, [388]a (12); *Grunt baczenia założył, kto się nie wyłoko Niesie. CiekPotr 22.*

W charakterystycznych połączeniach: nieść się błazeńsko, chępliwie, hojnie, ludzko, nadęto, nietrafnie (2), *poważnie, pyszno (pysznie), srogo a surowie, (nie)wysoko* (2).

Szereg: »sprawować się albo nieść« (1): *Antabatarum more facere*, Nietrafnie się sprawować/ albo nieść. *Pierzchliwie czynić. Mącz 9c.*

2. *Zmierać ku czemu; podążyć za czym; skłaniać się ku czemu, zanosić się na co [w tym: bezpodmiotowo* (2)] (6) :

nieść się k(u) czemu (3): *Spectat ad rebellionem res*, Niefie się ku zrzuceniu przymierza/ ku zwadzie. *Mącz* 405a, 405a; [gdy Otto [...] zbudował zamek Suliniec [...] tedy Boleław rozumiejąc że się to ni ku czemu dobremu nieście/ kazał też Miedzyrzecz oprawiać *BielKron 1597 186 (Linde)*]. *Cf Fraza.*

nieść się za czym (1): *Commodis suis inservire*, Za požitkiem swoym się nieść *Mącz 389a.*

Fraza: »rzecz się niesie, rzeczy się niosą« = res devolvitur a. spectat *Mącz* [w tym: *k czemu* (1), *na co* (1), *in aliquam rem* (1)] [szyk zmienny] (2:1): *Spectat ad seditionem*, Niefie się rzecz na zwadę *Mącz* 405a, 507a; *skoro się rzeczy niosły instatum perfectum ActReg 81.*

Szereg: »nieść się, ciągnąć« (1): *Eo video rem devolvi*, Widzę że się k temu rzecz niefie/ ciągnie. *Mącz 507a.*

3. *Rozprzestrzeniać się, rozchodzić się; oddalać się od czego* (3) : *Gdy od ktorey kráiny [słońce] dáleko się niefie/ Pewnie nálezym s fiekierą bywać po drwa w lefie. RejWiz 150v. [Cf też NIEŚĆ 11. KochMon 19.]*

Fraza: »głos się niesie [dokąd]« = głos rozlega się, rozbrzmiewa a (2): *We trzcinie Bączy buczą/ á Puhacze w lefie/ Ze się aż pod obłoki głos stráźliwy niefie/ Trącáiąc się o fkały á ná zad wracáiąc RejWiz 82v; Tey się trąby głos niefie ná ftrony rozliczne/ Podawáiąc od fiebie ony głófy fliczne. RejZwierc 120.*

Synonimy: 1. mieć się, sprawować się, zachować się, zachowywać się; 2. ciągnąć się, mieć się.

Formacje współrdzene cf NIEŚĆ.

Cf NIESIENIE SIĘ, NIOSĄCY SIĘ